

BORGARTING LAGMANNSRETT

Dok 1

Justis og Beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.

0030 Oslo

Deres referanse

Vår referanse

23-007873ADM-BORG/BORG

Dato

28.03.2023

Høringsuttalelse Straffelovrådets utredning; NOU 2022:21 – Strafferettslig vern av den seksuelle selvbestemmelsesretten

Straffelovrådets utredning inneholder en omfattende gjennomgang av straffelovens kapittel om seksuallovbrudd. Etter Borgarting lagmannsretts oppfatning har det vært behov for en slik gjennomgang, både ut fra dagens kriminalitetsbilde på området og for å foreta en opprydding, klargjøring og bedre systematisering av bestemmelsene i kapitlet. Blant annet framstår det som hensiktsmessig å bygge opp kapitlet og bestemmelsene slik at de mildeste overtredelsene kommer først, og at vilkårene så gradvis bygges ut til å omfatte de mer alvorlige overtredelsene, på lignende måte som i voldskapitlet, framfor at kapitlet som i dag starter med de mest alvorlige overtredelsene. Dette vil kunne gi en mer logisk og sømløs overgang mellom de ulike straffalternativene enn hva som er tilfelle i dag. En slik oppbygging gir også anledning til å fylle ut området for enkelte av bestemmelsene, slik som forslaget om å innføre et straffalternativ som rammer utnyttelse av at noen er ruspåvirket, som vil ligge på et nivå under ute av stand-alternativet ved voldtekt. Også forslagene til endrede formuleringer og nye begreper framstår i det store og hele som forbedringer, deriblant begrepet «seksuell berøring» framfor «seksuell handling».

Utredningen inneholder flere forslag om materielle endringer i bestemmelsene, slik som senkning av den seksuelle lavalder, fjerning av straffebudet om kjøp av seksuelle tjenester og – hvilket har stått særlig sentralt i utvalgets arbeid – innføring av en samtykkebestemmelse for voldtekt. Dette er først og fremst spørsmål av rettspolitisk karakter, som Borgarting lagmannsrett normalt er tilbakeholdende med å uttale seg om, slik også her.

Når det gjelder samtykkebestemmelse for voldtekt vil vi imidlertid komme med enkelte bemerkninger. Vår erfaring er at meddommerne ofte opplever voldtektssakene som særlig krevende. En observasjon i denne sammenheng er også at det forholdsvis ofte er dissens. Det

Postadresse
Postboks 2107 Vikå, 0125 Oslo

Sentralbord
21 55 80 00

Saksbehandler
Kristine Bielke Djupvik

Bankgiro

Organisasjonsnummer
926721356

Kontoradresse
Keyzers gate 13, 0165 Oslo

Telefaks

Telefon

Ekspedisjonstid
0800-1545 (1500)

Internett/E-post
<http://domstol.no/borgarting>
borgadm@domstol.no

kan ikke ses bort ifra at en samtykkebestemmelse vil ha en viss pedagogisk betydning for meddommere i disse sakene, ved at voldtektbestemmelsen da i større grad vil kunne samsvare med hva mange i dag oppfatter som voldtekt. Samtidig har det en stor selvstendig verdi at straffebestemmelsen utformes slik at bevistemaet er enkelt forståelig og praktikabelt. Det bevistemaet som følger av Straffelovrådets forslag til formulering – «har seksuell omgang med noen som ikke vil det, og som gir uttrykk for dette i ord eller handling» – synes langt på vei å oppfylle dette hensynet for det tilfelle at det innføres en samtykkebestemmelse.

Straffelovrådet foreslår også å fjerne bestemmelsene om minstestraff for voldtekt og for voldtekt mot barn under 14 år. Borgarting lagmannsrett har erfart at bestemmelser om minstestraff kan ha en uheldig virkning for utmåling av straff i saker der det foreligger særlige formildende omstendigheter. En utvidelse av voldtektbestemmelsen knyttet til samtykke vil ytterligere understreke at det i enkelttilfeller vil kunne være urimelig med minstestraff. Der bestemmelser om minstestraff kombineres med klare angivelser om normalstraff, og normalstraffenivået ligger nært minstestrafen, kan dette også få den virkning i praksis at strafferammen heller ikke utnyttes slik den ellers ville blitt for de alvorligste tilfellene.

Borgarting lagmannsrett

Mariann Vollan
førstelagmann

Tonje Vang
lagmann